

Delegation der Deutschen Wirtschaft
in Bosnien und Herzegowina
Predstavništvo njemačke privrede
u Bosni i Hercegovini

Wirtschaftsverein | BiH

Resultate der Wirtschaftsumfrage 2014 **(39 Firmen-Teilnehmer)**

Rezultati Privrednog istraživanja 2014 **(39 firmi-učesnika)**

Sarajevo, April / april 2014

1. LAND/HERKUNFT / ZEMLJA/PORIJEKLO

1.1. Gehört Ihr Unternehmen zu einem Konzern / einer Unternehmensgruppe? / Da li Vaše preduzeće pripada koncernu / grupaciji?

Ja / Da	67%
Nein / Ne	33%

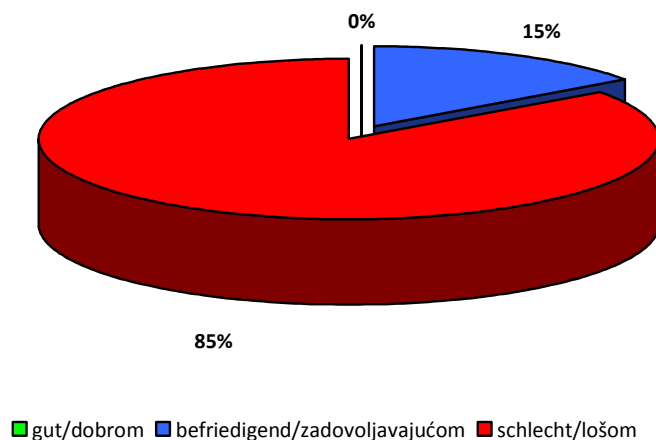
1.2. Wenn JA: In welchem Land hat die Konzern-/Unternehmenszentrale ihren Sitz? / Ako je odgovor DA: u kojoj zemlji se nalazi sjedište koncerna / grupacije?

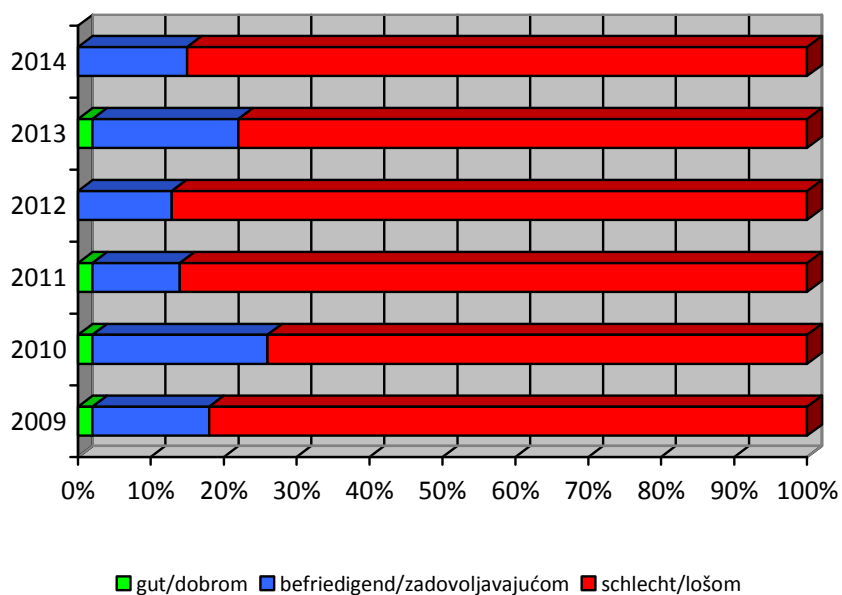
	2014	2013
kein Mutterunternehmen / nemamo matičnu firmu -	---	---
BuH Bosnien und Herzegowina / Bosna i Hercegovina	- 8%	0%
DE Deutschland / Njemačka	- 58%	83%
AT Österreich / Austrija	- 8%	6%
In einem anderen Land / u drugoj zemlji	- 27%	11%

2. KONJUNKTURLAGE / PRIVREDNA SITUACIJA I POSLOVNA OČEKIVANJA

2.1. Wie beurteilen Sie die gegenwärtige Wirtschaftslage in Bosnien und Herzegowina? / Kako ocjenjujete trenutnu privrednu situaciju u BiH?

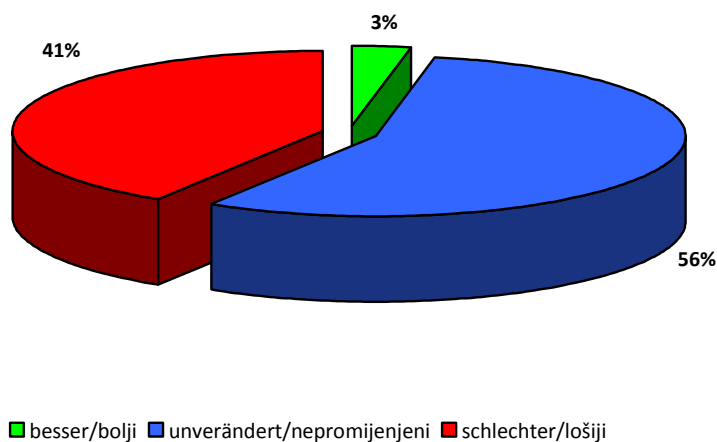
	2014	2013
Gut/dobrom:	0%	2%
Befriedigend/ zadovoljavajućom:	15%	20%
Schlecht/lošom:	85%	78%

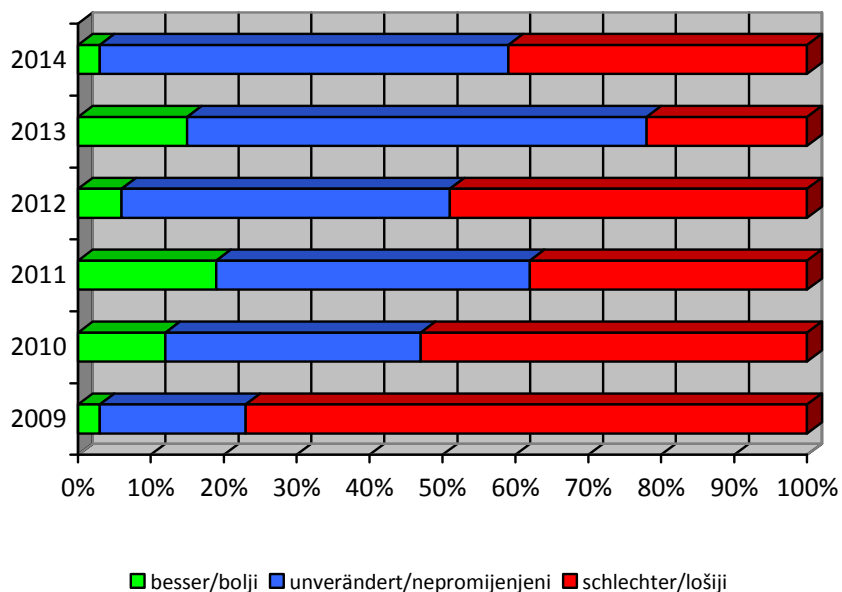

2.2. Wie beurteilen Sie die Aussichten für die bosnisch-herzegowinische Wirtschaft in 2014 im Vergleich zum Vorjahr? / Kako ocjenjujete izgled bh. privrede u 2014. u odnosu na prethodnu godinu?

	2014	2013
Besser / bolji:	3%	15%
Unverändert / nepromijenjeni:	56%	63%
Schlechter / lošiji:	41%	22%

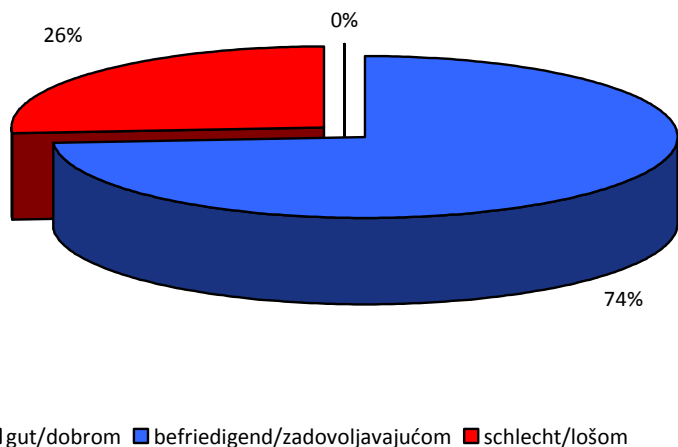

Wie beurteilen Sie die Aussichten für die bosnisch-herzegowinische Wirtschaft im laufenden Jahr im Vergleich zum Vorjahr? / Kako ocjenjujete izgled bh. privrede u tekućoj godini u odnosu na prethodnu godinu?

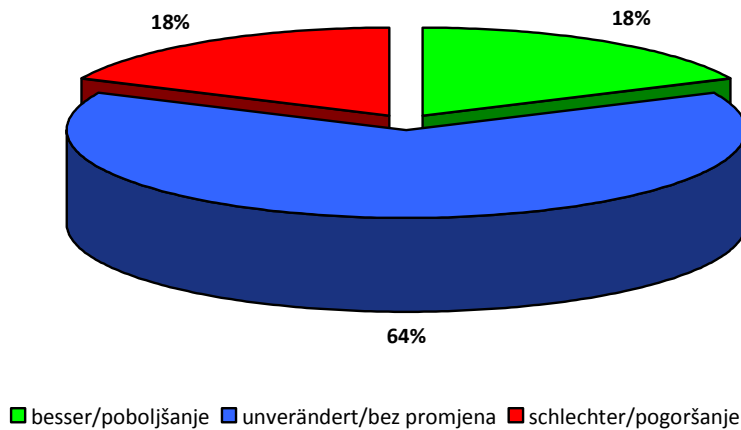
2.3. Wie beurteilen Sie die gegenwärtige Lage in Ihrer Branche? / Kako ocjenjujete trenutnu situaciju u Vašoj branši?

	2014	2013
Gut / dobrom:	0%	6%
Befriedigend / zadovoljavajućom:	74%	48%
Schlecht / lošom:	26%	46%

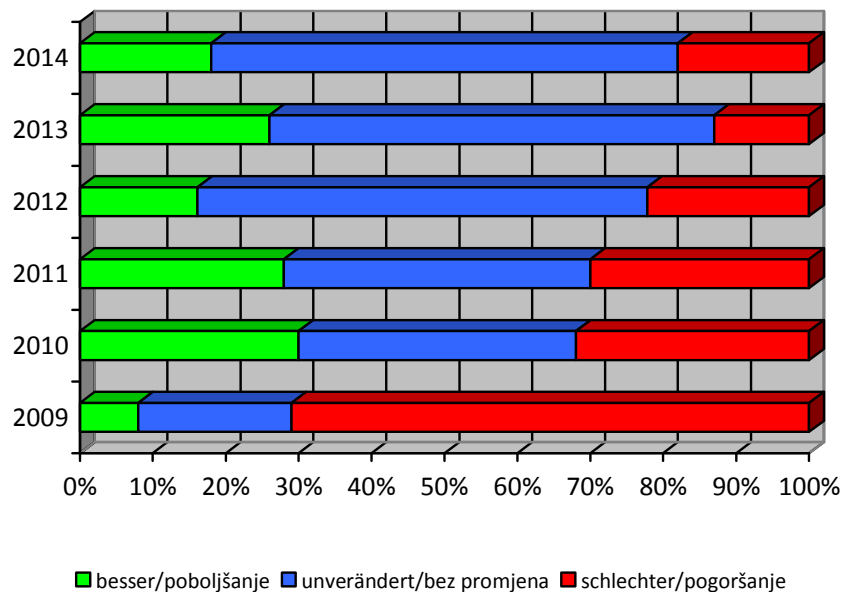

2.4. Wie wird sich die Situation in Ihrer Branche in 2014 im Vergleich zum Vorjahr entwickeln? /
 Kakav razvoj situacije u Vašoj branši očekujete u 2014. u odnosu na prethodnu godinu?

	2014	2013
Besser / poboljšanje:	18%	26%
Unverändert / bez promjena:	64%	61%
Schlechter / pogoršanje:	18%	13%

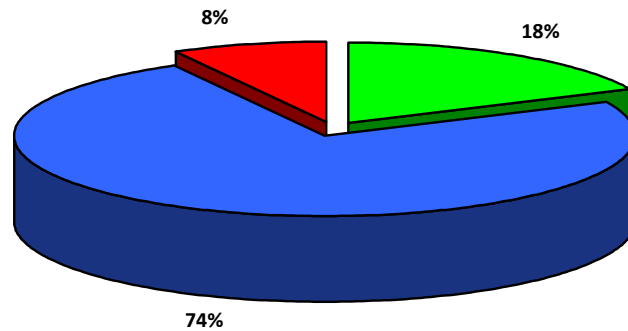

Wie wird sich die Situation in Ihrer Branche im laufenden Jahr im Vergleich zum Vorjahr entwickeln? /
 Kakav razvoj situacije u Vašoj branši očekujete u tekućoj godini u odnosu na prethodnu godinu?

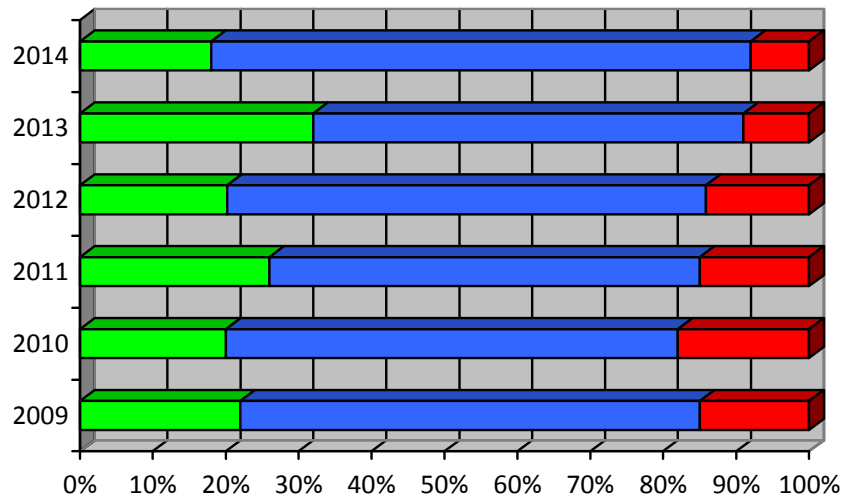

2.5. Wie beurteilen Sie die gegenwärtige Geschäftslage Ihres Unternehmens in BiH? / Kako ocjenjujete trenutno poslovanje Vašeg preduzeća u BiH?

	2014	2013
Gut / dobro:	18%	32%
Befriedigend / zadovoljavajuće:	74%	59%
Schlecht / loše:	8%	9%

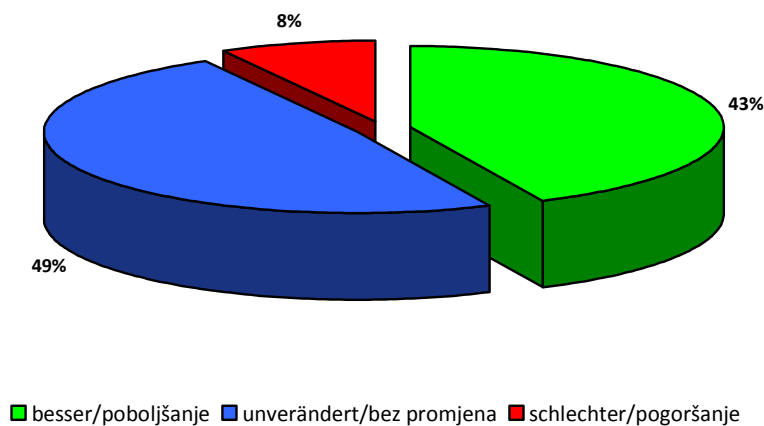
■ gut/dobro
 ■ befriedigend/zadovoljavajuće
 ■ schlecht/loše

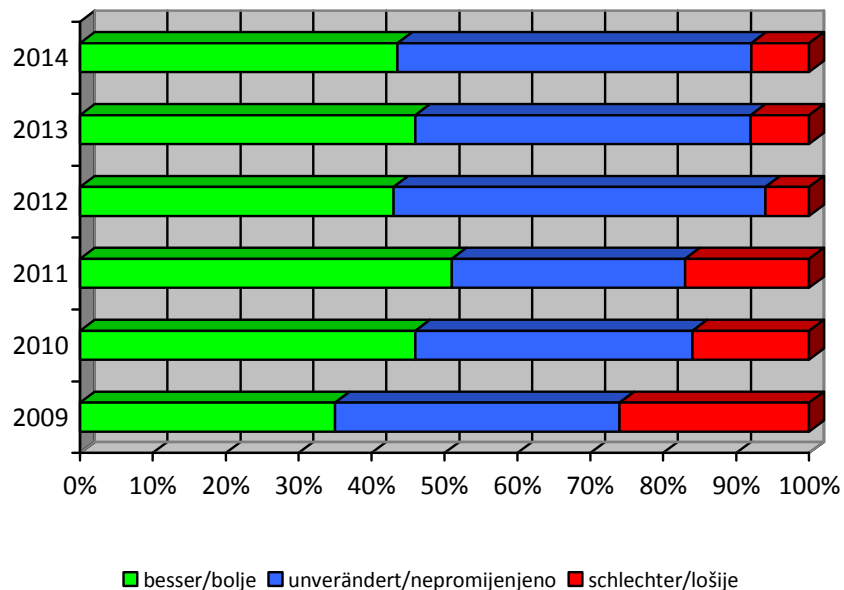
■ gut/dobro
 ■ befriedigend/zadovoljavajuće
 ■ schlecht/loše

2.6. Wie wird sich die Geschäftslage Ihres Unternehmens in 2014 im Vergleich zum Vorjahr entwickeln? / Kakav će biti poslovni razvoj Vašeg preduzeća u 2014. u odnosu na prethodnu godinu?

	2014	2013
Besser / poboljšanje	44%	46%
Unverändert / bez promjena	49%	46%
Schlechter / pogoršanje	8%	8%

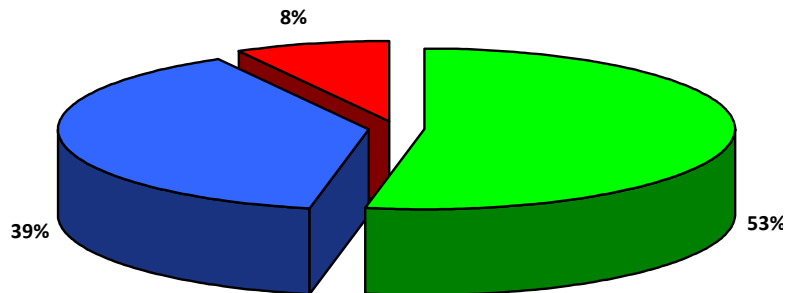

Wie wird sich die Geschäftslage Ihres Unternehmens im laufenden Jahr im Vergleich zum Vorjahr entwickeln? / Kakav će biti poslovni razvoj Vašeg preduzeća u tekućoj godini u odnosu na prošlu godinu?

2.7. Wie werden sich Ihre Umsätze in diesem Jahr im Vergleich zum Vorjahr entwickeln? / Kakav razvoj prometa očekujete u 2014. godini u odnosu na prethodnu godinu?

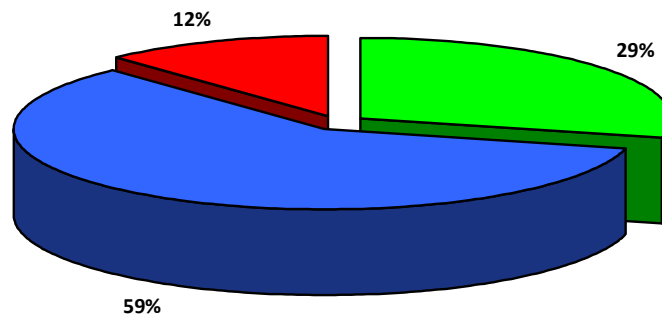
	2014
Steigen / povećanje	53%
Unverändert / bez promjena	39%
Sinken / smanjenje	8%

■ steigen/povećanje ■ unverändert/bez promjena ■ sinken/smanjenje

2.8. Wie wird sich Ihr Exportabsatz in 2014 im Vergleich zum Vorjahr entwickeln? / Kakav razvoj izvoza očekujete u 2014. u odnosu na prethodnu godinu?

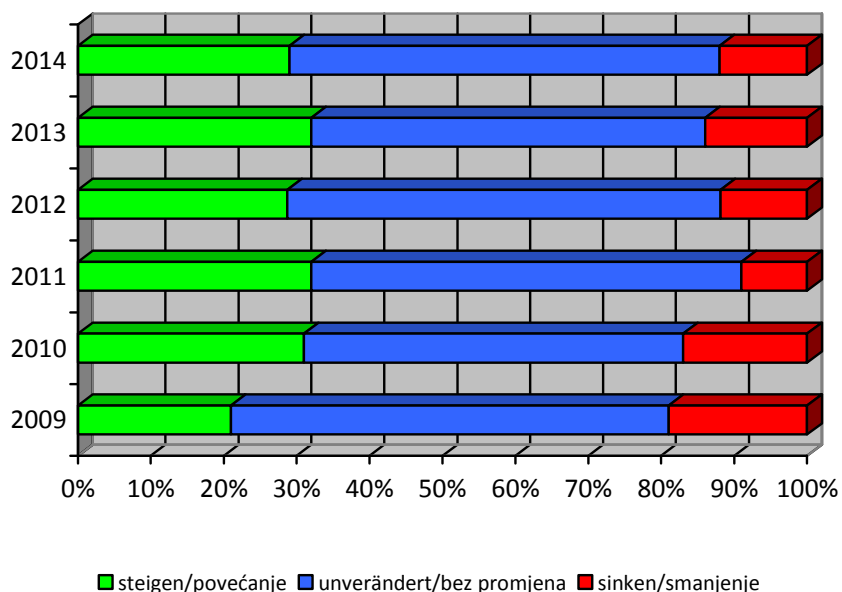
	2014	2013
Steigen / povećanje	29%	32%
Unverändert / bez promjena	59%	54%
Sinken / smanjenje	12%	14%

■ steigen/povećanje ■ unverändert/bez promjena ■ sinken/smanjenje

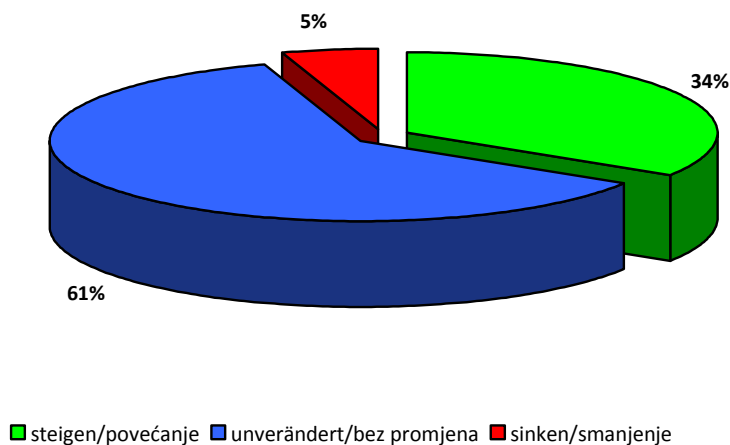

Wie wird sich Ihr Exportabsatz im laufenden Jahr entwickeln? Kakav razvoj izvoza očekujete u tekućoj u odnosu na prethodnu godinu?

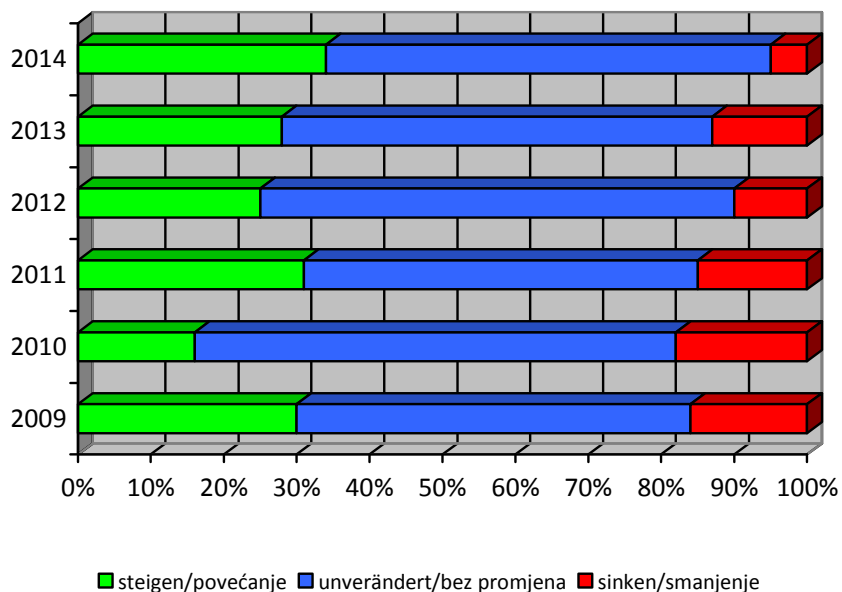

2.9. Wie wird sich die Zahl Ihrer Beschäftigten in 2014 im Vergleich zum Vorjahr entwickeln? / Kakav će biti trend zapošljavanja u Vašem preduzeću u 2014. u odnosu na prethodnu godinu?

	2014	2013
Steigen / povećanje	34%	28%
Unverändert / bez promjena	61%	59%
Sinken / smanjenje	5%	13%

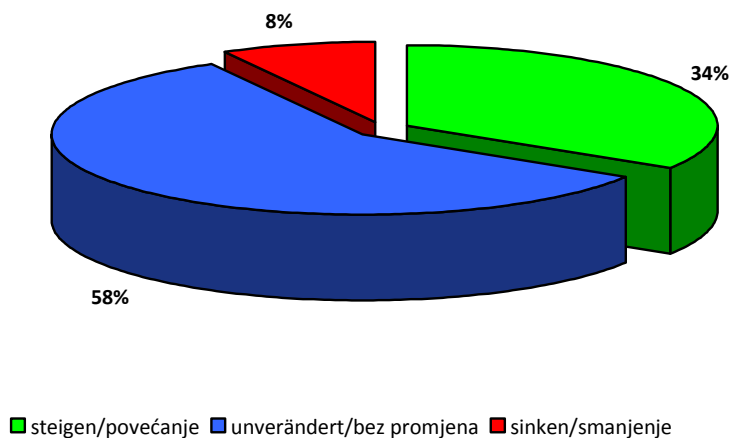

Wie wird sich die Zahl Ihrer Beschäftigten im laufenden Jahr im Vergleich zum Vorjahr entwickeln? /
 Kakav će biti trend zapošljavanja u Vašem preduzeću u tekućoj godini u odnosu na prethodnu godinu?

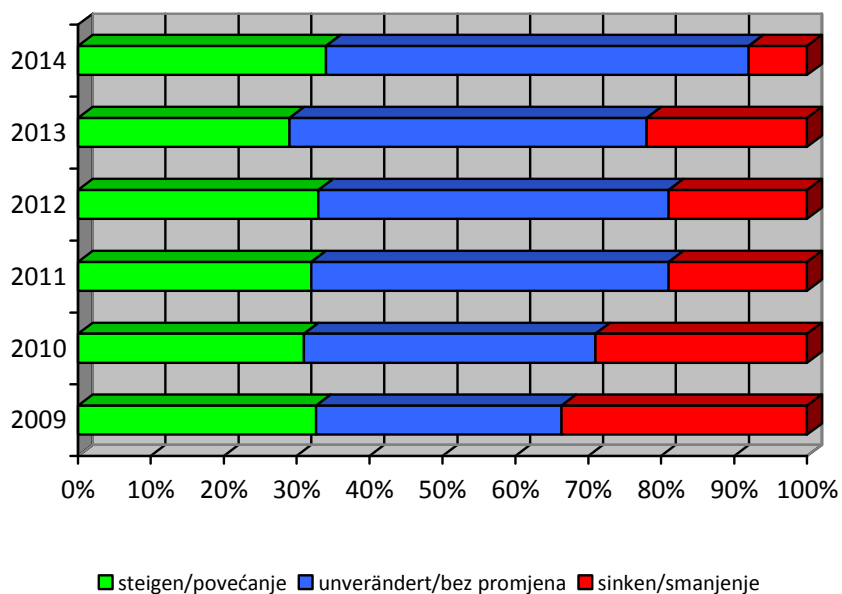

2.10. Wie werden sich Ihre Investitionsausgaben in 2014 im Vergleich zum Vorjahr entwickeln? /
 Kako će se razvijati Vaše investicije u 2014. u odnosu na prethodnu godinu?

	2014	2013
Steigen / povećanje	34%	29%
Unverändert / bez promjena	58%	49%
Sinken / smanjenje	8%	22%

Wie werden sich Ihre Investitionsausgaben im laufenden Jahr im Vergleich zum Vorjahr entwickeln?
 Kako će se razvijati Vaše investicije u tekućoj u odnosu na prethodnu godinu?

2.11. Um wie viel Prozent werden sich Ihre Lohnkosten in 2014 voraussichtlich erhöhen? / Za koliko procenata će se najvjerovatnije povećati troškovi za plaće u 2014. godini?

	2014	2013
Mittelwert / Srednja vrijednost :	5,8%	7,3%

3. STANDORTQUALITÄT / USLOVI NA LOKACIJI POSLOVANJA

Wie zufrieden sind Sie mit den genannten Standortfaktoren? / U kojoj ste mjeri zadovoljni s navedenim faktorima u Bosni i Hercegovini?

(Die erste Ziffer ist die Durchschnittsnote für Faktoren, die zweite Ziffer ist der Rang des einzelnen Faktors)

1= Sehr zufrieden - 5= sehr unzufrieden

(Prva cifra je prosječna ocjena za pojedine faktore, druga cifra je rang pojedinog faktora)

1= veoma zadovoljni – 5=veoma nezadovoljni

		Durchschnittsnote / Prosječna ocjena 2014	Rang/ rang 2014	Durchschnittsnote / Prosječna ocjena 2013	Rang/ rang 2013
3.1.	EU-Mitgliedschaft / Članstvo u EU (buduće)	3,46	8	2,86	5
3.2.	Öffentliche Verwaltung / Javna uprava	4,28	19	3,82	16
3.3.	Steuerbelastung / Porezno opterećenje	3,94	12	3,53	9
3.4.	Steuersystem und -behörden / Porezni sistem i porezne uprave	4,17	17	3,71	13
3.5.	Zugang zu öffentlichen/ EU Fördermitteln / Pristup javnim / EU podsticajnim sredstvima	4,14	15	3,85	17
3.6.	Infrastruktur (Verkehr, ITK, Energie) / Infrastruktura (saobraćaj, komunikacija, energija)	3,64	9	3,67	12
3.7.	Rechtssicherheit / Pravna sigurnost	4,11	14	3,80	15
3.8.	Transparenz bei öffentlichen Vergabe / Transparentnost javnih tendera	4,21	18	3,88	18
3.9.	Berechenbarkeit der Wirtschaftspolitik / Predvidljivost privredne politike	4,00	13	4,02	19
3.10.	Bekämpfung von Korruption, Kriminalität / Borba protiv korupcije i kriminala	4,67	21	4,09	21
3.11.	Politische und soziale Stabilität / Politička i socijalna stabilnost	4,39	20	4,02	19
3.12.	Bedingungen für Forschung und Entwicklung / Uslovi za istraživanje i razvoj	4,15	16	3,74	14
3.13.	Qualität und Verfügbarkeit lokaler Zulieferer / Kvalitet i raspoloživost lokalnih dobavljača	3,25	6	3,00	6
3.14.	Zahlungsdisziplin / Disciplina plaćanja	3,78	10	3,58	11
3.15.	Arbeitskosten / Troškovi rada	3,23	5	3,02	7
3.16.	Produktivität und Leistungsbereitschaft der Arbeitnehmer / Produktivnost i zalaganje zaposlenika	2,25	1	2,31	1
3.17.	Qualifikation der Arbeitnehmer / Kvalifikacija zaposlenika	2,47	2	2,53	2
3.18.	Akademische Ausbildung / Akademsko obrazovanje	2,81	3	2,70	3
3.19.	Berufsbildungssystem / Srednjoškolski obrazovni sistem	3,43	7	3,09	8
3.20.	Flexibilität des Arbeitsrechts / Fleksibilnost odredbi radnog zakonodavstva	3,81	11	3,53	9
3.21.	Verfügbarkeit von Fachkräften / Raspoloživost stručne radne snage	3,00	4	2,82	4

5. Würden Sie heute wieder Bosnien und Herzegowina als Investitionsstandort wählen? / Da li biste danas opet izabrali BiH kao lokaciju poslovanja i ulaganja?

	2014	2013
Ja / Da	– 72%	79%
Nein / Ne	– 28%	21%

6. Wie attraktiv sind die genannten Länder als Investitionsstandort / Koliko su po Vašem mišljenju navedene zemlje atraktivne za ulaganja?

1 = sehr attraktiv /veoma atraktivna . . . 6 = nicht attraktiv / nikako atraktivna

		Land / zemlja	Durchschnittsnote / Prosječna ocjena 2014	Rang / rang 2014	Durchschnittsnote / Prosječna ocjena 2013	Rang / rang 2013
1.	AL	Albanien / Albanija	3,96	16	3,83	16
2.	BA	Bosnien-Herzegowina / Bosna i Hercegovina	4,03	18	3,88	17
3.	BG	Bulgarien / Bugarska	3,96	16	3,94	19
4.	BY	Weißrussland / Bjelorusija	4,50	20	4,36	20
5.	CG	Montenegro / Crna Gora	3,36	12	3,69	14
6.	CN	China / Kina	2,43	3	2,45	1
7.	CZ	Tschechien / Češka	2,41	2	2,49	2
8.	EE	Estland / Estonija	2,88	6	3,09	7
9.	HR	Kroatien / Hrvatska	3,17	8	3,35	8
10.	HU	Ungarn / Mađarska	3,04	7	3,52	11
11.	KS	Kosovo / Kosovo	4,41	19	4,56	21
12.	LT	Litauen / Litvanija	3,32	11	3,48	9
13.	LV	Lettland / Latvija	3,40	13	3,48	9
14.	MK	Mazedonien / Makedonija	3,67	15	3,88	17
15.	PL	Polen / Poljska	2,35	1	2,85	4
16.	RO	Rumänien / Rumunija	3,22	10	3,67	13
17.	RS	Serbien / Srbija	3,21	9	3,54	12
18.	RU	Russland / Rusija	2,58	5	2,94	5

Delegation der Deutschen Wirtschaft
in Bosnien und Herzegowina
Predstavništvo njemačke privrede
u Bosni i Hercegovini

Wirtschaftsverein | BiH

19.	SI	Slowenien / Slovenija	3,44	14	3,00	6
20.	SK	Slowakei / Slovačka	2,56	4	2,71	3
21.	MA	Ukraine / Ukrajina	5,07	21	3,70	15

7. Ihre Anmerkungen zum Investitionsstandort Bosnien und Herzegowina bzw. zur Umfrage: / Vaši komentari o BiH kao lokaciji za ulaganje odnosno Vaši komentari o upitniku:

Vorteile / Prednosti:

Günstige geografische Lage für Investoren / Povoljan geografski položaj za investitore

Arbeitskraft / Radna snaga

Natürliche Ressourcen / Prirodni resursi

Marktkosten / Tržišni troškovi

Nachteile / Nedostaci:

Politische und rechtliche Unsicherheit / Politička i pravna nesigurnost

Infrastruktur / Infrastruktura

Korruption / Korupcija

Bürokratie / Birokratija

Stagnation der Reformen / Stagnacija reformi

Anmerkungen zur Umfrage / Komentari o upitniku:

Die Umfrage ist gut. / Upitnik je dobar.

Die Umfrage ist gut und sollte in der Praxis angewendet werden, damit alle negativen Dinge, die in der Umfrage erwähnt sind, überwunden werden. / Upitnik je dobar i isti treba primijeniti u praksi, da se prevaziđu sve negativne pojave, koje su navedene u pitanjima.

NATIONALE FRAGEN BOSNIEN UND HERZEGOWINA / PITANJA O BOSNI I HERCEGOVINI

Welche sind aus Ihrer Sicht die drei wichtigsten Vorzüge des Wirtschaftsstandortes BuH? / Koje su prema Vašem mišljenju tri najvažnije prednosti Bosne i Hercegovine kao lokacije za poslovanje?

1. **Geografische Lage** / Geografski položaj (13 Antworten / odgovora)
2. **Günstige Arbeitskosten** / Niski troškovi rada (13x)
3. **Qualifikation der Arbeitnehmer (Fachkräfte)** / Kvalitetna (stručna) radna snaga (13x)
4. **Energiepotenzial und Ressourcen** / Energetski potencijal i resursi (9x)
5. **Stabile Währung und niedrige Inflation** / Stabilna valuta i niska stopa inflacije (3x)
6. **Niedrige Einkommen- und Gewinnsteuer** / Niska stopa poreza na dohodak i dobit (2x)

Delegation der Deutschen Wirtschaft
in Bosnien und Herzegowina
Predstavništvo njemačke privrede
u Bosni i Hercegovini

Wirtschaftsverein | BiH

Welche sind die drei dringendsten Aufgaben für den Ministerrat BuH? / Koja su prema Vašem mišljenju tri najprioritetnija privrednopolitička zadatka za Vijeće/Savjet ministara BiH?

1. **Abbau von Bürokratie und Verwaltungskosten** / Smanjenje administracije i troškova javne uprave (8 Antworten / odgovora)
2. **Reform der Steuerpolitik** / Reforma poreske politike (6x)
3. **Korruptionsbekämpfung** / Borba protiv korupcije (6x)
4. **Mitgliedschaft in der EU und NATO** / Članstvo u EU i NATO (6x)
5. **Reform des Bildungsystems** / Reforma obrazovnog sistema (5x)
6. **Stabilisierung der politischen Lage** / Stabilizacija političke situacije (5x)
7. **Verbesserung der Investitionsbedingungen** / Stvaranje povoljnije investicijske klime (5x)
8. **Neue Verfassung** / Novi ustav (3x)

8. UNTERNEHMENSANGABEN / PODACI O PREDUZEĆU

Haupttätigkeitsbereich des Unternehmens / Osnovna djelatnost:

	2014	2013
Verarbeitendes Gewerbe / Proizvodnja	33%	35%
Energie- und Wasserversorgung, Entsorgung / Snabdijevanje vodom i energijom, komunalni sektor	0%	7%
Bauwirtschaft / Građevinarstvo	3%	9%
Handel / Trgovina	21%	28%
Dienstleistungen / Uslužni sektor	44%	22%

Zahl der Mitarbeiter (in BuH) / Broj zaposlenih (u BiH):

	2014	2013
1-9	33 %	36%
10-49	38 %	33%
50-249	18 %	24%
250 oder höher/ ili više	10 %	7%

Anteil des Exports am Gesamtumsatz / Udio izvoza u odnosu na ukupan promet:

	2014	2013
0-20%	64 %	55%
20-40%	14 %	18%
40-60%	0 %	3%
60-80%	8 %	3%
80-100%	14 %	23%